

08.05.2018

Asia/4

§ 99

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksesta

HEL 2017-005026 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohdista 4.2, 4.7. ja 4.12–4.13:

Hankintojen ohjaus

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.2:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian ja toimialojen tulee

- vahvistaa ja yhtenäistää toimialojen hankintatoimintaa ja luoda toimialoille selkeät ohjeet.
- Parantaa hankintoihin ja eettisiin periaatteisiin liittyvän ohjeistuksen löydettävyyttä.
- Varmistaa, että työntekijöillä on mahdollisuus tuoda esiin väärinkäytösepäilyjä."

Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala pitää näkemystä toimialojen hankintatoimen vahvistamisesta ja yhtenäistämisestä sekä selkeän ohjeistuksen tarpeesta perusteltuna. Vuoden 2018 alusta käyttöön otetun kilpailutusjärjestelmän avulla on toimialalla julkaistu hankintailmoituksia alkuvuoden aikana jo 16 kpl.

Kilpailutus- ja sopimushallintajärjestelmän mahdollisuuksia hankintojen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisessa ei ole vielä ehditty täysipainoisesti hyödyntää. Erityisesti työnjakoa selkiyttämällä ja järjestelmän pääkäyttäjyyttä keskittämällä on saatavissa merkittäviä hyötyjä hankintojen ohjauksen, hankintatiedon tuottamisen sekä sopimushallinnan helpottamiseksi. Palveluissa toteutettavien pienhankintojen osalta hankintosaamista lisätään ja ylläpidetään koulutuksella ja tehokkaalla sisäisellä viestinnällä, mm. parantamalla ohjeistuksen löydettävyyttä intrassa.

Hankinnoissa otetaan huomioon eettisiin periaatteisiin liittyvät vaatimukset, jotka toimialan hankinta-asiantuntija jalkauttaa myös pienhankintoja toteuttavalle henkilöstölle. Toimialalle on perustettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan työryhmä yhtenä tavoitteenaan edistää valmistelu- ja päätöksentekoprosessien yhtenäisyyttä ja läpinäkyvyyttä se-

kä valvoa eettisten periaatteiden noudattamista. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle luodaan aktiivisesti työkuulttuuria, jossa kannustetaan henkilöstöä tunnistamaan epäkohtia ja mahdollistetaan niiden esiintuominen turvallisesti.

Lasten ja nuorten mahdollisuus harrastaa

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.7:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- Kehittää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksista tiedottamista muun muassa kouluissa, nuorisotaloissa ja sähköisissä palveluissa.
- Selvittää keinoja edistää käytettyjen harrastusvälineiden kierrätystä, jotta välineiden hinta ei muodostuisi harrastamisen esteeksi.
- Varmistaa lasten ja nuorten liikuntapalveluiden resursointi ja nykyisen laajuinen maksuttomuus."

"Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- Varmistaa koulutilojen saatavuus ja lasten ja nuorten harrastustoimintaan."

Koulujen liikuntasalien iltaja vapaa-ajankäytön tilavuorojen myöntämisessä noudatetaan vuorojenjakoperusteita, joiden mukaan lasten ja nuorten toiminta sijoitetaan alkuiltaan. Suurin osa myönnettävistä koulujen salivuoroista kohdentuu lasten ja nuorten liikuntaan. Myös liikuntaseuroille myönnettävät toiminta-avustukset määräytyvät pääosin lasten ja nuorten toiminnan mukaan. Liikuntaseurat voivat hakea koulujen salivuoroihin tilankäyttöavustusta. Myös tilankäyttöavustuksessa on junioripainotus.

Lasten ja nuorten palvelujen markkinointi- ja viestintätoimenpiteitä tehdään ja edistetään yhdessä toimialan markkinointi- ja viestintäyksikön kanssa. Koulujen Wilma-viestintä on todettu tehokkaaksi. Wilma toimii osassa kouluista, mutta sen käyttö riippuu koulun henkilöstöstä. Lasten ja nuorten liikuntapalveluilla on omat internetsivustonsa easysport.fi, funactionnuorille.fi sekä nytliikunta.fi. Näiden sivujen tunnettuutta edistetään edelleen mm. siten, että kaupungin internetsivuilta ohjataan asukkaita näille sivustoille. Pienten lasten vanhempiin on saatu yhteyksiä neuvoloiden kautta. Tätä hyödyntävät mm. kirjastot sekä kaupunginorkesteri, jonka kummilapsitoiminnan piirissä on 3 400 alle kouluikäisten lasten perhettä. Kulttuuripalvelukokonaisuudessa suunnitellaan kummilapsitoiminnan mallin laajentamista muille kulttuurin aloille, missä yhte-

nä tavoitteena on lasten innostaminen pitkäjänteiseen harrastamiseen. Viestinnällä ja markkinoinnilla on suunnittelussa olennainen rooli.

Lisäksi tuotetaan esitemateriaaleja jaettavaksi mm. kouluissa, kirjastoissa, nuorisotaloilla ja liikuntapaikoissa. Nuorten palveluita markkinoidaan myös monipuolisesti eri sosiaalisen median kanavissa. Liikuntavälineitä lainataan osassa Helsingin kirjastoja. Liikuntapaikoilla on myös jonkin verran liikuntavälineitä (mm. palloja, mailoja) lasten ja nuorten käyttöön.

Osa lasten ja nuorten liikuntapalveluista tuotetaan edelleen hankerahoituksella. Toimintojen kattavuuden takaamiseksi tasapuolisesti eri puolilla kaupunkia edellyttää resurssien vakinaistamista ja taloudellista panostusta.

Liikuntatoimen strategisten tavoitteiden toteutuminen

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.12:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- asettaa kaupunkistrategian lisäksi valmisteltavaan liikkumisohjelmaan selkeät tavoitteet ja mittarit, joilla liikkumisen tavoitteiden toteutumista voidaan seurata.
- edistää liikunnan harrastusmahdollisuuksien ja liikuntapaikkojen nykyistä tasaisempaa jakautumista Helsingissä."

Kaupungin johtoryhmä seuraa liikkumisohjelman edistymistä ja tuloksellisuutta osana kaupungin talouden ja toiminnan seurantaa valittujen mittareiden suunnassa. Liikkumisohjelman yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja seurantamittarit valmistellaan ohjelman projekti- ja johtoryhmässä. Lähtökohta on, että kaupungin toimialat asettavat tuleville vuosille omia liikkumista edistäviä tavoitteita ja seurantamittareita, jotka voivat olla toimialojen sitovia tavoitteita. Liikkumisohjelman projektisuunnitelma valmistellaan kesään 2018 mennessä.

Helsingissä on laaja liikuntapaikkojen ja -reittien verkosto. Julkisessa käytössä olevat yli 2 000 Helsingin liikuntapaikkaa näkyvät pääkaupunkiseudun palvelukartalla liikuntapaikan ylläpitäjämästä riippumatta.

Helsingin yleiskaavassa, kaavoituksessa ja yhdyskuntasuunnittelussa on varattu hyvin alueita virkistysalueille, liikuntapaikoille ja -reiteille. Monet liikuntapaikat toteutuvat kuitenkin suunniteltua hitaammin, erityisesti uusille asuinalueille. Liikuntapaikkojen peruskorjauksiin ja ylläpitoon ei aina ole riittävästi määrärahoja. Siksi yhä useampi uusi liikuntapaikka

on rakennettu muun kuin liikuntapalveluiden toimesta tai erilaisilla kumppanuushankkeilla.

Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala on käynnistänyt toimialan palveluverkon suunnittelun, jonka yhteydessä tarkastellaan myös liikunnan harrastamismahdollisuuksia ja liikuntapaikkojen alueellista tarjontaa. Liikunnan palveluverkkoa tarkastellaan yhdessä kaupunkikonsernin muiden liikuntapalveluita tuottavien yhteisöjen kanssa ja siinä otetaan huomioon myös yksityiset liikuntapalvelut.

Liikuntapalveluiden ohjatun liikunnan toimintaa kohdennetaan erityisesti niille ryhmille, jotka eivät liiku liikuntaseurojen ja kaupallisten liikuntapalvelutuottajien tarjoamissa palveluissa.

Terveysten edistäminen Sutjakka stadi - toimenpideohjelman avulla

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.13:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen, kulttuurin- ja vapaa-ajan ja sosiaali- ja terveystoimialan tulee käynnistää Liikkuva koulu-hankkeen tyyppistä ja painonhallintaa tukevaa ryhmätoimintaa toisen asteen oppilaitoksissa."

Toisen asteen oppilaitoksissa käynnistettiin syksyllä 2017 Liikkuva koulu -pilotit, joiden toimenpiteet kohdistuvat tällä hetkellä kolmeen lukioon sekä kolmeen ammattioppilaitokseen. Liikkuva opiskelu -ohjelman jalkauttamista on tehty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä liikuntapalvelujen yhteistyönä. Liikuntapalveluihin on palkattu ulkopuolisella hankerahalla kaksi puolipäiväistä hanketyöntekijää. Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta ja tavoitteena on, että lukuvuodelle 2018–2019 saadaan kaksi kokopäivätoimista työntekijää edistämään ohjelman tavoitteita oppilaitoksissa. Tässä kontekstissa myös painonhallintaa tukevat toimenpiteet on mahdollista ottaa huomioon.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:

Asia/4, esityslistan sivu 10, toiseksi viimeinen kappale korjataan muotoon:

Koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäytön tilavuorojen myöntämisessä noudatetaan vuorojenjakoperusteita, joiden mukaan lasten ja nuorten toiminta sijoitetaan alkuiltaan. Suurin osa myönnettävistä koulujen salivuoroista kohdentuu lasten ja nuorten liikuntaan. Myös liikuntaseuroille myönnettävät toiminta-avustukset määräytyvät pääosin lasten ja nuorten toiminnan mukaan. Liikuntaseurat voivat hakea koulujen

08.05.2018

Asia/4

salivuoroihin tilankäyttöavustusta. Myös tilankäyttöavustuksessa on junioripainotus.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marko Luukkanen, lakimies, puhelin: 89130
marko.luukkanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta
- 2 Arviointikertomus 2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa seuraavan lausunnon tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohdista 4.2, 4.7. ja 4.12–4.13:

Hankintojen ohjaus

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.2:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian ja toimialojen tulee

- vahvistaa ja yhtenäistää toimialojen hankintatoimintaa ja luoda toimialoille selkeät ohjeet.
- Parantaa hankintoihin ja eettisiin periaatteisiin liittyvän ohjeistuksen löydettävyyttä.
- Varmistaa, että työntekijöillä on mahdollisuus tuoda esiin väärinkäytösepäilyjä."

Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala pitää näkemystä toimialojen hankintatoimen vahvistamisesta ja yhtenäistämisestä sekä selkeän ohjeistuksen tarpeesta perusteltuna. Vuoden 2018 alusta käyttöön otetun kilpailutusjärjestelmän avulla on toimialalla julkaistu hankintailmoituksia alkuvuoden aikana jo 16 kpl.

Kilpailutus- ja sopimushallintajärjestelmän mahdollisuuksia hankintojen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisessa ei ole vielä ehditty täysipainoisesti hyödyntää. Erityisesti työnjakoa selkiyttämällä ja järjestelmän pääkäyttäjyyttä keskittämällä on saatavissa merkittäviä hyötyjä hankintojen ohjauksen, hankintatiedon tuottamisen sekä sopimushallinnan helpottamiseksi. Palveluissa toteutettavien pienhankintojen osalta hankintasaamista lisätään ja ylläpidetään koulutuksella ja tehokkaalla sisäisellä viestinnällä, mm. parantamalla ohjeistuksen löydettävyyttä intrassa.

Hankinnoissa otetaan huomioon eettisiin periaatteisiin liittyvät vaatimukset, jotka toimialan hankinta-asiantuntija jalkauttaa myös pienhankintoja toteuttavalle henkilöstölle. Toimialalle on perustettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan työryhmä yhtenä tavoitteenaan edistää valmistelu- ja päätöksentekoprosessien yhtenäisyyttä ja läpinäkyvyyttä sekä valvoa eettisten periaatteiden noudattamista. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle luodaan aktiivisesti työkulttuuria, jossa kannustetaan henkilöstöä tunnistamaan epäkohtia ja mahdollistetaan niiden esiintuominen turvallisesti.

Lasten ja nuorten mahdollisuus harrastaa

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.7:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- Kehittää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksista tiedottamista muun muassa kouluissa, nuorisotaloissa ja sähköisissä palveluissa.
- Selvittää keinoja edistää käytettyjen harrastusvälineiden kierrätystä, jotta välineiden hinta ei muodostuisi harrastamisen esteeksi.
- Varmistaa lasten ja nuorten liikuntapalveluiden resursointi ja nykyisen laajuinen maksuttomuus."

"Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- Varmistaa koulutilojen saatavuus ja lasten ja nuorten harrastustointaan."

Koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäytön tilavuorojen myöntämisessä on tärkeää noudattaa vuorojenjakoperusteita, joiden mukaan lasten ja nuorten toiminta sijoitetaan alkuiltaan. Myönnettävillä salivuoroilla tuetaan vahvasti lasten ja nuorten liikuntatoimintaa. Avustuksilla tuetaan edelleen vahvasti liikuntaseurojen lasten ja nuorten toimintaa eli seurojen tuki ei pienene toiminta- ja tilankäyttöavustuksissa. Lisäksi on

tärkeää huomioida, että vaikka tilat eivät ole maksuttomia, niin tilavuoromaksuja subventoidaan merkittävästi.

Lasten ja nuorten palvelujen markkinointi- ja viestintätoimenpiteitä tehdään ja edistetään yhdessä toimialan markkinointi- ja viestintäyksikön kanssa. Koulujen Wilma-viestintä on todettu tehokkaaksi. Wilma toimii osassa kouluista, mutta sen käyttö riippuu koulun henkilöstöstä. Lasten ja nuorten liikuntapalveluilla on omat internetsivustonsa easysport.fi, funactionnuorille.fi sekä nytliikunta.fi. Näiden sivujen tunnettuutta edistetään edelleen mm. siten, että kaupungin internetsivuilla ohjataan asukkaita näille sivustoille. Pienten lasten vanhempiin on saatu yhteyksiä neuvoloiden kautta. Tätä hyödyntävät mm. kirjastot sekä kaupunginorkesteri, jonka kummilapsitoiminnan piirissä on 3 400 alle kouluikäisten lasten perhettä. Kulttuuripalvelukokonaisuudessa suunnitellaan kummilapsitoiminnan mallin laajentamista muille kulttuurin aloille, missä yhteinä tavoitteena on lasten innostaminen pitkäjänteisen harrastamiseen. Viestinnällä ja markkinoinnilla on suunnittelussa olennainen rooli.

Lisäksi tuotetaan esitemateriaaleja jaettavaksi mm. kouluissa, kirjastoissa, nuorisotaloilla ja liikuntapaikoissa. Nuorten palveluita markkinoidaan myös monipuolisesti eri sosiaalisen median kanavissa. Liikuntavälineitä lainataan osassa Helsingin kirjastoja. Liikuntapaikoilla on myös jonkin verran liikuntavälineitä (mm. palloja, mailoja) lasten ja nuorten käyttöön.

Osa lasten ja nuorten liikuntapalveluista tuotetaan edelleen hankerahoituksella. Toimintojen kattavuuden takaamiseksi tasapuolisesti eri puolilla kaupunkia edellyttää resurssien vakinaistamista ja taloudellista panostusta.

Liikuntatoimen strategisten tavoitteiden toteutuminen

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.12:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tulee

- asettaa kaupunkistrategian lisäksi valmistettavaan liikkumishjelmaan selkeät tavoitteet ja mittarit, joilla liikkumisen tavoitteiden toteutumista voidaan seurata.
- edistää liikunnan harrastusmahdollisuuksien ja liikuntapaikkojen nykyistä tasaisempaa jakautumista Helsingissä."

Kaupungin johtoryhmä seuraa liikkumishjelman edistymistä ja tulokellisuutta osana kaupungin talouden ja toiminnan seurantaa valittujen mittareiden suunnassa. Liikkumishjelman yksityiskohtaisemmat tavoit-

teet ja seurantamittarit valmistellaan ohjelman projekti- ja johtoryhmässä. Lähtökohta on, että kaupungin toimialat asettavat tuleville vuosille omia liikkumista edistäviä tavoitteita ja seurantamittareita, jotka voivat olla toimialojen sitovia tavoitteita. Liikkumishojelman projektisuunnitelma valmistellaan kesään 2018 mennessä.

Helsingissä on laaja liikuntapaikkojen ja -reittien verkosto. Julkisessa käytössä olevat yli 2 000 Helsingin liikuntapaikkaa näkyvät pääkaupunkiseudun palvelukartalla liikuntapaikan ylläpitäjistä riippumatta.

Helsingin yleiskaavassa, kaavoituksessa ja yhdyskuntasuunnittelussa on varattu hyvin alueita virkistysalueille, liikuntapaikoille ja -reiteille. Monet liikuntapaikat toteutuvat kuitenkin suunniteltua hitaammin, erityisesti uusille asuinalueille. Liikuntapaikkojen peruskorjauksiin ja ylläpitoon ei aina ole riittävästi määrärahoja. Siksi yhä useampi uusi liikuntapaikka on rakennettu muun kuin liikuntapalveluiden toimesta tai erilaisilla kumppanuushankkeilla.

Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala on käynnistänyt toimialan palveluverkon suunnittelun, jonka yhteydessä tarkastellaan myös liikunnan harastamismahdollisuuksia ja liikuntapaikkojen alueellista tarjontaa. Liikunnan palveluverkkoa tarkastellaan yhdessä kaupunkikonsernin muiden liikuntapalveluita tuottavien yhteisöjen kanssa ja siinä otetaan huomioon myös yksityiset liikuntapalvelut.

Liikuntapalveluiden ohjatun liikunnan toimintaa kohdennetaan erityisesti niille ryhmille, jotka eivät liiku liikuntaseurojen ja kaupallisten liikuntapalvelutuottajien tarjoamissa palveluissa.

Terveyden edistäminen Sutjakka stadi - toimenpideohjelman avulla

Vastaus tarkastuslautakunnalle vuoden 2017 arviointikertomuksen kohtaan 4.13:

"Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen, kulttuurin- ja vapaa-ajan ja sosiaali- ja terveystoimialan tulee käynnistää Liikkuva koulu-hankkeen tyypistä ja painonhallintaa tukevaa ryhmätoimintaa toisen asteen oppilaitoksissa."

Toisen asteen oppilaitoksissa käynnistettiin syksyllä 2017 Liikkuva koulu -pilotit, joiden toimenpiteet kohdistuvat tällä hetkellä kolmeen lukioon sekä kolmeen ammattioppilaitokseen. Liikkuva opiskelu -ohjelman jalkauttamista on tehty kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä liikuntapalvelujen yhteistyönä. Liikuntapalveluihin on palkattu ulkopuolisella hankerahalla kaksi puolipäiväistä hanketyöntekijää. Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta ja tavoitteena on, että lukuvuodelle 2018–2019 saadaan kaksi kokopäivätoimista työntekijää edistämään ohjelman ta-

08.05.2018

Asia/4

voitteita oppilaitoksissa. Tässä kontekstissa myös painonhallintaa tukevat toimenpiteet on mahdollista ottaa huomioon.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt 10.4.2018 vuoden 2017 arviointikertomuksen ja pyytää 22.5.2018 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoa kertomuksen kohdista 4.2, 4.7 ja 4.12–4.13.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marko Luukkanen, lakimies, puhelin: 89130
marko.luukkanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta
- 2 Arviointikertomus 2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Tarkastuslautakunta 10.04.2018 § 32

Tarkastuslautakunta 03.04.2018 § 28

Tarkastuslautakunta 14.11.2017 § 106

Tarkastuslautakunta 19.06.2017 § 72

Tarkastuslautakunta 03.05.2017 § 48